

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Pataki József

Cím:

Gabányi László
halálára

Forrás:

Új Magyarország

Bn

(Hely)

1943 I. 26.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

92

Hely

Gabányi László

Idő

"1943"

Személy

Gabányi László halálára

A Nemzeti Színház homlokzatán gyászlóbogót lenget a szél... Felzendülhet a halotti ének... Meghalt Gabányi László.

Nagy név örököse volt! Gabányi Árpádról szállott rá. A pálya kezdeténél talán előnyt jelent a nagy név, de később inkább súlyos kötelezettséget. A nagy név olykor teher is lehet, melynek súlya alatt kicsivé lehet törpülni, össze is lehet roszkadni.

Gabányi László elbirta a súlyos örökséget!

*

Az 1915-ik esztendő első napján a Nemzeti Színház előtt találkoztam Gabányi Lacival. Mint régi, jó kenyerespajtások, kölcsönösen megörültünk egymásnak.

— Hol jársz itt, Jóska, ahol a madár se jár? — kérdezte Lacika.

— Ezentúl gyakran fogok idejárni Lacikám, mert a mai naptól kezdve ideköt a szerződéseim.

— Igazán? — örvendett Lacika. — Szívemből gratulálok!... Egyéb iránt én is, mint ujonnan szerződött tag vagyok itt. Jelentkezni jöttem.

— Nagyszerű! Hát akkor jelentkezünk együtt!

Felmentünk az igazgatói irodába. Az igazgató Tóth Imre volt. Szívesen fogadott mindkettőnket.

— Gyerekek! Nehéz dolgokat lesz! — mondotta Tóth Imre. — De nyitva van előttetek az út, egészen eddig a székig, amelyben most én ülök. Töletek függ, hogy meddig akartok emelkedni.

Csak ennyi volt a beszéd, de ebből is kiéreztük a jóindulatot. Mindjárt kaptunk szerepet is. Lacikára a „Velecei Kalmár”-ból az öreg Gobbó szerepét osztotta ki Tóth Imre. Az öreg Gobbó híres szerepe volt Gabányi Árpádnak. Tökéletes volt benne. Nem hiszem, hogy bárki is megközelíthette volna. Laci ugyanabban a jelmezben, ugyanabban a parókában játszotta az öreg Gobbót. A fején ugyanaz a lyukas kalap, a kezében ugyanaz a görcsös bot. Az arca, alakja, járása, beszéde szakasztott olyan, mint az öreg Gabányié.

— Mintha csak az apját látnám, az apját hallanám! — mondotta Tóth Imre.

Ennél nagyobb elismerést nem is mondhatott volna neki senki. Az öreg Gabányi a legkisebb szerepből is nagyot tudott csinálni. Ehhez Lacika is értett. Sok olyan apró szerepe volt, amiben mást talán észre sem vettek volna, ő pedig megkacagattatta a közönséget.

Shakespeare „Ahogy tetszik” című vígjátékában van egy Korinus nevű öreg pástör. Együgyű, jámbor alak. Olyan buta, mint a birkái. Egy párszor én is játszottam ezt a szerepet s azt hittem, hogy jó vagyok benne. Évek múlva a szerep Lacikához került. Én meg kimaradtam a darabból.

— Nem baj! — gondoltam magamban. — Legalább megnézhetem az előadást.

Mikor Lacika jelenése következett, akkor láttam, hogy én milyen rossz voltam abban a szerepben. Rajtam nem nevetett senki. Lacikán pedig az egész színház nevetett. Még én magam is!

Persze, ez a szerep jobban illett az o komikai egyéniségéhez, mint az enyémhez.

*

Lacikát úgy ismerték a színháznál, mint a megtestesült pedantériát. Ezt is az apjától örökölte. Pedáns volt az öreg, egészen a komikumig. Ha jálszott, már délután öt órakor beállított az öltözőjébe.

— Hol a szabó?! Hol a fodrász? — kérdezte idegesen. — Elkésem...

Amíg azok előkerültek, megnézte a parókáját, számba vette a jelmezeit. Minden szerepébe beleírta a paróka és a jelmez számát. Irtózatossá patáliát csapott ha a fodrász más parókát vett, a szabó más jelmezt akart neki adni, mint amit ő nagy gondnal és szakértelemmel kiválasztott. Különösen az öltöző asztalára volt pedáns. Olyan rend volt ott, mint a patika üveges polcain. A sok különféle, apró holmi példás rendben el volt ott skatulyázva az asztal fiókjaiban és rekeszeiben. Semmit sem kellett keresnie. Csak oda nyúlt és vette elő.

Az öltözőszobát a két Gabányi olybá vette, mint a miséző pap a sekréstyét! Bizonyosan imádkoztak is benne, mielőtt a színpadra léptek. Az öreg Gabányi utólréghetetlen volt a pedáns szerepekben. A „Vízkereszt”-ben, mint Malvolio, a „Nagy-mamá”-ban pedig mint Koszta Sámuel a legegyszerűbb eszközökkel halálra kacagattatta a közönséget. Malvolio-ban és Koszta Sámuel-ban Lacika is remekelt!

Koszta Sámuel a huszonötéves jubileumán is nagy sikerrel játszotta... Micsoda meleg szeretettel ünnepeltük azon az estén szegény Lacikát!

Ki hitte volna akkor, hogy évei odafent már meg vannak számlálva...

Pataki József